

Vanhemmat ja järjestöt hyvinvoinnin tukena koulussa

Sari Haapakangas, erityiskasvatuksen asiantuntija, KT

Suomen Vanhempainliitto ry

- jäsenyhdistyksiä noin 1300 kpl, joista n.100 päiväkodeissa, 100 lukioiden yhteydessä
- alueellisia yhdistyksiä 21 kpl
- päärahoitus: STEA, ministeriöt
- edistää vanhempien ja koulu-, päiväkotij- ja oppilaitosyhteisöjen välistä sekä vanhempien keskinäistä yhteistyötä
- tuo esille vanhempien näkökulmaa opetusta ja kasvatusta koskevissa kysymyksissä, on sillanrakentaja kodin ja koulun välillä
- Tj. Ulla Siimes, Pj. Johanna Laisaari

Johdolle

Opettajille

Vanhempaintoimijoille

Yhdenvertaisuus

YHDENVERTAISUUTTA

PÄIVÄKOTIIN,
KOULUUN JA
VANHEMPAIN-
TOIMINTAAN

Suomen Vanhempainliitto

EPeLI -hanke

- Koti koulu ja kolmas sektori erityislasten ja –perheiden osallisuuden edistäjinä koulussa
- EPeLI viittaa hankkeen kohderyhmiin, joita ovat erityisperheet, -lapset ja isät
- STEA tukee 2016-2018, Suomen Vanhempainliitto hallinnoi
- Pilottikouluina Haukiputaan koulu, Martinniemen koulu ja Kiiminkijoen koulu
- Työntekijöinä erityiskasvatuksen asiantuntija, KT Sari Haapakangas (e. Manninen) ja yhdenvertaisuuden asiantuntija Aslak Rantakokko

Osallistava toimintatutkimus koululla osallisuuden haasteista ja mahdollisuuksista

Asenne-esteettömyys

- asenne-esteettömyys tarkoittaa sitä, että esteettömyys tulee todeksi ihmisten ajatuksissa ja asennoitumisessa toisia kohtaan.
- asenne-esteettömyys voidaan nähdä yhdenvertaisuuden ja sosiaalisen integraation tietoisena toteuttamisena.

(Sollasvaara et al. (toim.) 2019, 15:

Esteetön lapsuus neurokirjon lapselle ja nuorelle)

- Yhteisöllinen oppilashuolto ja Martinrengas osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämisen alustoina

vanhempainliitto.fi

Huoltajat koulussa

- Kokemusasiantuntijoina
- Koulun korvina
- Isät ja papat lukemassa
- Pop-up –päivissä pajojen pitäjinä
- Yhteisöllisissä oppilashuoltoryhmissä
- Tapahtumissa ja vanhempainilloissa
- Kodin apukädet koulun arjessa
- Kodin ja koulun päivä
- Päivän tärkein ateria
- Muussa vanhempaintoiminnassa

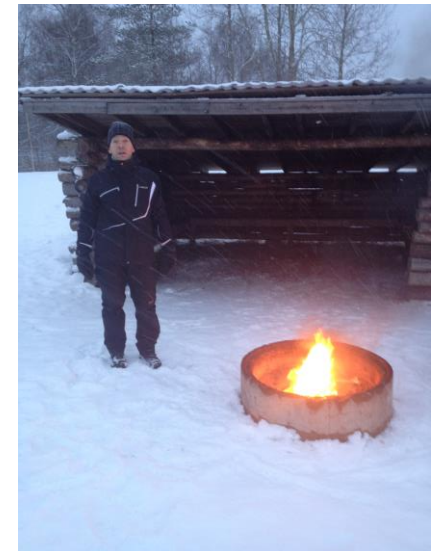
Isät ja papat mukaan

Kiedo
meidät
tarinaan

Isät ja papat mukaan

vanhempainliitto.fi

**Kokemusasiantuntijat kiertueilla,
luennoilla ja Elävissä kirjastoissa**

Kerhot kouluilla

vanhempainliitto.fi

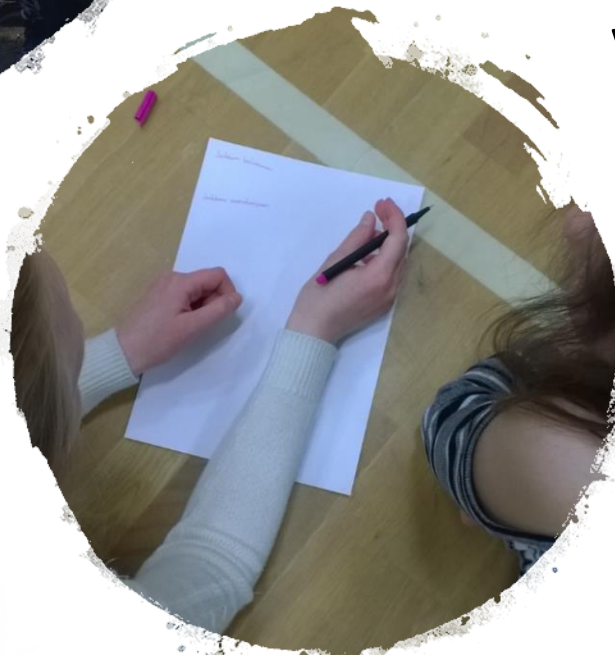
Tapaukumat

ESTEETTÖMÄN TAPAHTUMAN TSEKKAUSLISTA KOULUILLE

Tarkista suunnittelemanne tapahtuman esteettömyys ja saavutettavuus. Listaa voi käyttää esimerkiksi koulun tai vanhempainyhdistyksen järjestämän tapahtuman suunnittelussa.

- ✓ kutsussa on kysytty mahdollisista [erityistarpeista](#) ja niihin pyritään vastaamaan
- ✓ tapahtumatila ja reitti sinne ovat [esteettömiä](#) ja tila on [terveellinen](#)
- ✓ ilmasto-olosuhteiden ja valon määrä pihalla on huomioitu
- ✓ tilassa on mahdollisuus käyttää [induktiosilmukkaa](#) ja korvatulppia
- ✓ äänentoisto, akustiikka ja valaistus ovat kunnossa ja muunneltavissa huomioiden [aistiyliherkkyydet](#), [näkö-](#) ja [kuulovammat](#)
- ✓ [tulkeille](#) on oma tila ja välineet
- ✓ voimakkaat [tuoksut](#) on kielletty
- ✓ tapahtumassa esitettävä materiaali on [selkokielistä](#) ja saatavilla jo ennakoon sähköisenä
- ✓ tapahtuman ohjelma ja aikataulu ovat näkyvillä
- ✓ tapahtumaan on mahdollista osallistua myös etäyhteydellä
- ✓ yleisavustaja avustaja on käytettävissä tapahtuman aikana ja siitä on tiedotettu etukäteen ja jos osallistujalla on oma avustaja (myös sosiaaliseen esteettömyyteen liittyvä), häneltä ei peritä maksua
- ✓ koulun tapahtumat ovat taloudellisesti esteettömiä; perheen taloudellinen tilanne ei estä osallistumista koulun tapahtumiin
- ✓ lastenhoitotarpeeseen pyritään vastaamaan huomioiden [perheiden moninaisuus](#)
- ✓ koulu on sosiaalisesti esteetön ja [syrjinnästä vapaa alue](#)

**Esteettömyys,
Saavutettavuus,
Osallisuus,
Tasa-arvo,
Yhdenvertaisuus
Inklusiivisuus
Asenteettomuus
Ennakkoluulottomuus
Sensitiivisyys**

Vertaisryhmät

- Erkkavanhempien vertaistukiryhmä Haukiputaalla
- Epelien äidit
- Isien ryhmä
- Lapsille suunnatut kerhot/ryhmät

Koulutukset oppilaille

- Yhdenvertaisuuspajat ja tuokiosuunnitelmat
- 1-3- luokille
- 4-6 –luokille
- 7-9 –luokille
- Kokemusasiantuntijoiden pitämät tuokiot
- Moninaisuuden päivät
- Camera obscurat ja virtuaalilasipajat
- Oppilaskuntafooromit AVI:n kanssa
- Some- ja peli –illat oppilaille ja vanhemmille
- kerhot

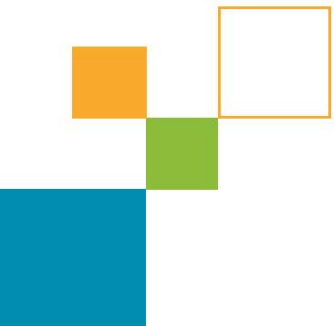

vanhempanliitto.fi

Koulutukset aikuisille

- Kokemusasiantuntijakiertueet
- Elävät kirjastot
- Luennot koulujen henkilöstölle, opettajaksi opiskeleville, vanhemmille, järjestöyöntekijöille mm: myönteisestä tunnistamisesta, kohtaamisesta, yhdenvertaisuudesta, kodin ja koulun sujuvasta yhteistyöstä erityisperheiden näkökulmasta, kokemustiedosta (ADHD, autismikirjo, erityislapsen vanhemmuus), KESY:stä

<https://www.innokyla.fi/web/hanke7399639>

SV / EN

Yhteystiedot

Kirjaudu sisään

Rekisteröidy

Ajankohtaista

Löydä sisältöjä

Työskentely

Aihesivut

Innokylä

[www.innokyla.fi](#) › [Koti, koulu ja kolmas sektori erityisperheiden osallisuuden](#) › [Hankkeen etusivu](#) ›

Koti, koulu ja kolmas sektori erityisperheiden osallisuuden edistäjinä koulussa

EPeLI

KEESY

- Keskustelu symbolein

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

KESY hyväksyvän läsnäolon välineenä

- Lapsen osallisuuteen perustuva työkalu oppilaanvarttiin, kehitys-, arviointi- tai kuntoutuskeskusteluun, kolmiportaisen ja vaativan erityisen tuen HOJKS- tai HOPS- keskusteluihin, joissa lapsi on mukana
- Lapsilähtöinen kurkistusikkuna lapsen kokemusmaailmaan
- Kuvamateriaali ja toimintamalli keskusteluun, jossa lapsi tulee kuulluksi, nähdyksi ja osalliseksi
- Mahdollisuus kommunikaatioon, jossa verbaalisuus ei ole pääosassa
- Havaintoväline varhaiseen puuttumiseen, osa oppilashuoltoa
- Työkalu lapsiryhmän emotionaalisten tapahtumien kartoittamiseen
- Myönteisen tunnistamisen, affektiivisen, vahvuuslähtöisen ja positiivisen pedagogiikan väline

Mukana KESY:ä kehittelemässä

- Anu Uusikylä, Martinniemen koulu, Oulun yliopisto
 - Sari Haapakangas, Suomen Vanhempainliitto
 - Mari Jokitalo-Trebs, Leea Paija ja Annukka Autio, Valteri
 - Ida Lindström, Juni Lönnfeldt
 - Matias Virtala
-
- PowerPointin valokuvat ja tekstit Anu, ulkoasu Annukka

KESY - Keskustelu symbolein

Kesy-tuokion kulku

- <https://www.youtube.com/watch?v=IJneJSKaSUM&feature=youtu.be>
- [KETTU-peli - kesy-keskustelu symbolein](#)

Miksi KESY avuksi keskusteluihin?

- OPS kehottaa huomioimaan **lapsikeskeisyyden** koulun keskusteluissa
- Tuetaan kommunikaatiota kuvilla, mikä lisää **yhdenvertaisuutta**
- Vahvistetaan lapsen **nähdyksi, kuulluksi ja osalliseksi** tuleamista
- Havainnollistetaan **keskustelevaa ja vuorovaikutteista arviointia**
- *Kartoitetaan* näkyviä ja piilossa olevia **kykyjä, erityispiirteitä ja tuen tarvetta**
- Tuetaan kodin ja koulun sekä moniammatillisten toimijoiden **yhteistyötä**
- Kirjataan yksilölliset **tärkeydet, tavoitteet ja vahvuudet** lapsilähtöisesti
- **Hyväksytään** lapsen kokemus itsestään ja vuorovaikutussuhteistaan
- **Jäsennetään ja katsotaan** lapsen elämänpiiriä myös visuaalisesti

KESY- kortit sisältävät

- **Oppiaineet ja opiskelutaidot**
- **Arjen taidot ja vapaa-aika**
- **Toimintaympäristöt ja ihmiset**
- **Ketut:** ärsytys, apu, sydän, kiusaaminen/ väärinkohtelu / epäreiluus
- **Tunnehymiöt:** tyytyväisyys, ilo, innostus, suru, kiukku, pelko, jännitys, kipu, ei voi puhua
- **Tyhjät kortit:** vapaa-aika, harrasteet, haaveet
- **Puhekuplat:** tavoitteet, lapselle tärkeitä asioita, mitä ketu sanoo tsemppilause

KESY-tuokion kulku

1. Opettaja kertoo idean ja kysyy **haluaako lapsi** pelata Kettupeliä. Todetaan mahdollisuus yksityisyyteen sekä lapsen päätös sisällön jakamisesta.
2. Lapsi on pääosassa, sijoittaa **kuvakortteja** alustalle, aikuiset kannustavat
3. Lapsi sijoittaa **tunnehymiöitä ja lisäkortteja** alustalle, jutellaan.
4. Valitaan yhdessä mikä tärkeää ja **kirjataan puhekupliin:** ratkaisuja, mielipiteitä, kokemuksia, tavoitteita, vahvuuksia, käytännön toimia, tsemppilause.
1. KESY- taulusta otetaan **valokuva**. Lapsi päättää kenelle näyttää kuplat ja kuvan. Mahdollinen jatko Kettupolulle.

Vastuukysymyksiä KESY:n kanssa

- Kuka käyttää? Missä? Millä ajalla?
- Kenen luvalla?
- Mihin liittyen? Mihin tarkoitukseen?
- Ketkä pyydetään paikalle?
- Miten dokumentoidaan? Kenelle tietoa jaetaan?
- Miten luottamus lapsen kanssa säilyy?
- Miten lapsen tarpeeseen vastataan heti?
- Huolestumisen tasot ja toimintapolut?

KESY - Keskustelu symbolein

Kettupolku oppilashuollon välineenä

1. Huoli herää pelatessa
2. Kysytään lapselta kenelle voi näyttää, luottamus säilyy
3. Yhteys opeen, psykologiin, kuraattoriin, erityisopeen, terveydenhoitajaan tai rehtoriin sekä huoltajaan
4. Yhdessä huoltajan kanssa kutsutaan ryhmä koolle
5. Suunnitellaan tukitoimia
6. Kettupolku jatkuu, muut tukitoimet, seuranta

Opettajien palautteita KESY:n käytöstä

"Yksi lapsi ei ole koskaan kyennyt tilanteessa, jossa vanhempi on paikalla, puhumaan sanaakaan. Tällä kertaa hän kertoi kortein ajatuksiaan ja se oli todella paljon enemmän kuin koskaan aikaisemmin."

"Ilokseni sain korteista tukea sellaisessa tapauksesta, jossa erityinen lapsi kertoi todella monisanaisesti tulkintansa korteista, pohti ääneen ja hyvin syvällisesti omia mielipiteitään asioista. Todella mielettömän hieno hetki."

"Oppilaat ja varsinkin vanhemmat pitivät keskustelusta korttien avulla ja siitä, että lapsen oppiminen ja edistyminen tulee näkyväksi."

"Minusta tärkein juttu oli kuitenkin se, että oppilaalle tulee niin selvästi näkyviin omat taidot. Vahvistava kokemus 😊"

Mistä KESY- kortteja saa?

Kortit myynnissä
Valteri-puodissa
www.valteri.fi/puoti
35 e

Kokeiluversion voi ladata
ilmaiseksi Suomen
Vanhempainliiton sivuilta

Missä KESY on nyt?

Peruskoulussa, matkalla
varhaiskasvatukseen ja
keskiasteelle

KESY - Keskustelu symbolein

Kiitos!

sari.haapakangas@vanhempainliitto.fi

aslak.rantakokko@vanhempainliitto.fi

anu.uusikyla@eduouka.fi

www.vanhempainliitto.fi